

Voorzitter: E. Armut (CDA)

Namens de raad: T. van de Vendel (GroenLinks), R. Tjepkema (PvdA), T. Rustebiel (D66), T. van Zoelen (PvdD), H. Moerkerk (Stadspartij 100%), D. Brandenburg (SP), I. Jacobs (VVD), M. Goodijk (S&S), S. Wennink (CU), J. de Haan (CDA), L. van der Laan (PvhN), K. Blauw (PVV)

Namens het college: C. Bloemhoff (wethouder)

Namens de griffie: W. Bierman

## Zondagochtend openstellingen

00:15:37

*Voorzitter:* Welkom allemaal. Welkom bij deze meningsvormende sessie over de collegebrief 'Mogelijkheden zondagochtendopening bakkers'. In de collegebrief geeft het college drie mogelijke scenario's die zij graag met u wil bespreken. Daarnaast hebben de fracties van D66, VVD, Student en Stad naar aanleiding van de collegebrief een agenderingsverzoek gedaan. In het agenderingsverzoek heeft u de bespreekpunten kunnen lezen. We hebben voor deze sessie negentig minuten beschikbaar. Dat betekent vier minuten spreektijd per fractie en zestien minuten voor het college. Ik wil u vragen om te spreken via de voorzitter. Voordat we beginnen aan het politieke debat hebben we een tweetal insprekers. Mevrouw Plagmeijer van Broodje van Eigen Deeg zal eerst haar petitie overhandigen aan de raad. Deze zal ik namens de raad in ontvangst nemen.

00:17:08

*Voorzitter:* Dan wil ik nu mevrouw Plagmeijer het woord geven.

00:17:40

*Mevrouw Plagmeijer:* Geen zondagse ontbijtjes meer. Voor velen van jullie was dit een reden om op zondag bijtijds je bed uit te komen; even naar de Franse bakker voor warme croissantjes. Wandelen met de hond om dan nog even bij ons binnen te wippen. Met de kids in de fietskar broodjes halen voor mama die lekker uit mag slapen of aan het einde van je hardloopronde nog even een lekker broodje mee voor het ontbijt. Iedereen had zo zijn reden om langs te komen. Helaas moeten we jullie vertellen dat een ontbijtje met warme croissantjes en lekkere broodjes op zondagochtend niet meer kan. We hebben afgelopen maandag bezoek gehad van de gemeente, die ons heeft laten weten dat we per direct op zondagochtend dicht moeten blijven.

00:18:17

*Mevrouw Plagmeijer:* We vinden het heel erg jammer. De afgelopen jaren hebben we met veel liefde en plezier jullie broodjes, baguettes, croissantjes en meer gebakken. Er is echter ook goed nieuws. We gaan iedere zondag om twaalf uur open, precies op tijd voor de lunch. Terwijl jij lekker uitslaapt, bakken wij je broodjes. We schreven op 24 januari op onze socials, in onze nieuwsbrief en op onze website dat een ontbijtje op zondagochtend er niet meer in zit en dat doet pijn. De afgelopen jaren hebben we met veel liefde en plezier mensen blij gemaakt met onze producten. Dat is waar we de afgelopen jaren voor hebben gebakken, om mensen blij te maken.

00:18:55

*Mevrouw Plagmeijer:* Op acht mei 2015 hebben we onze deuren geopend. We waren zeven

dagen in de week open, doordeweeks en op zondagmiddag. Na de opening van Bakkerij Blanche schuin aan de overkant, wat nu Douwe Egberts is, kwamen steeds meer klanten voor twaalf uur aan de deur, omdat Bakkerij Blanche open was. Bakker Bart was open en alle croissanterieën waren open, dus waarom Broodje van Eigen Deeg dan niet? De winkel lag vol met brood. Wij beginnen om vier uur met bakken, dus de winkel vult zich. Klanten zien dat, de lichten zijn aan en ze zien ons lopen. We hadden destijds een overleg met de gemeente en de Groningen City Club bij een bijeenkomst en toen hebben wij gevraagd hoe dat zit en wat we mogen op zondagochtend. Toen kregen we te horen: " Wat voor daghoreca geldt, geldt ook voor jullie". In de binnenstad is alles open op zondagochtend en wij zijn ook opengegaan, omdat we dachten dat dit kon.

00:19:58

*Mevrouw Plagmeijer:* Kort gezegd komt het erop neer, dat wij dachten dat we goed bezig waren, omdat de hele stad open is op zondagochtend. Echter, op 24 januari bleek dat dus niet zo te zijn. De bakker is een typische ochtendwinkel. Als er een ochtend is, waarop je tijd hebt om met je gezin of je familie uitgebreid te ontbijten, dan is dat op zondagochtend. De producten die wij maken zijn dagvers, dus dat betekent wat wij vandaag bakken, moet ook vandaag gegeten worden. Alles wat overblijft aan het einde van de dag, gaat naar het Free Café.

00:20:34

*Mevrouw Plagmeijer:* Nagenoeg alle collegabakkers zijn op zondag dicht en dat is omdat hun producten heel anders zijn dan onze producten. Steeds meer collegabakkers kiezen er ook voor om niet alleen op zondag, maar ook op maandag dicht te zijn om kosten te besparen. Voor ons is dat geen optie. Als wij op zondag dicht blijven, hebben we ook op maandag geen brood, omdat onze producten vierentwintig tot tweeëndertig uur onderweg zijn. De afgelopen zeven jaar zijn wij op zondagochtend opengegaan. Nu zijn we op zondagochtend dicht en dat kost ons een hele hoop geld. Dat is te vergelijken met de volledige maandagomzet. We zijn nu zeven dagen in de week aan het werk voor zes dagen omzet, terwijl onze kosten alleen maar stijgen...

00:21:22

*Voorzitter:* Ik moet u even kort onderbreken om u erop te wijzen dat u door uw spreektijd heen bent, dus als u snel tot een afronding zou kunnen komen.

00:21:31

*Mevrouw Plagmeijer:* Kort gezegd komt het erop neer dat als wij op zondagochtend dicht moet blijven, dat het voor ons ophoudt. Dan moeten wij voor één januari volgend jaar de huur opzeggen en houdt het op, omdat het niet meer rendabel is.

00:21:49

*Voorzitter:* Dank u wel. Zijn er vragen aan de inspreker? De heer Van Zoelen.

00:21:59

*De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Dank voor de inspraak. Ik heb twee vragen. Ten eerste, u zei dat u met de Groningen City Club heeft gesproken en dat u daar de informatie heeft gekregen dat u open mocht. Klopt dat?

00:22:15

*Voorzitter:* U moet even uw microfoon aanzetten.

00:22:19

*Mevrouw Plagmeijer:* Wij hebben regelmatig bijeenkomsten met de Groningen City Club, waar mensen van de gemeente bij zijn, om het over verschillende onderwerpen te hebben in de stad. Het was tijdens zo een bijeenkomst. Ik weet het onderwerp van de bijeenkomst niet meer. Het ging niet over openingstijden, maar ik heb toen wel de vraag gesteld, mede ook vanwege de herinrichting van alle straten, hoe zit het nu, want de bakkerij aan de overkant is open om acht uur en wij gaan pas om twaalf uur open. Wat mogen wij wel en wat mogen we niet? Toen kregen we dus het antwoord: "Wat voor daghoreca geldt, geldt ook voor jullie en als Bakkerij Blanche open is, kunnen jullie ook open".

00:23:00

*De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Duidelijk, dus als ik het goed begrijp, dan is de indicatie daghoreca door de Groningen City Club aan u verteld?

00:23:06

*Mevrouw Plagmeijer:* Nee, dat was iemand van de gemeente. Het lastige is dat op de site van de gemeente heel veel te vinden is over de Winkeltijdenwet, maar over daghoreca is geen informatie te vinden.

00:23:26

*Voorzitter:* Ja, kort.

00:23:27

*De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Kort. U heeft het over kosten. Kunt u aangeven wat de grootste component van die kosten is?

00:23:37

*Mevrouw Plagmeijer:* De energiekosten gaan met zestigduizend euro per jaar omhoog. De personeelskosten zijn dertien komma 55 procent gestegen. Verpakkingskosten zijn gestegen, ingrediënten zijn gestegen en doordat de personeelskosten zijn gestegen, zijn ook alle kosten die daarmee gemoeid gaan, dus verzekeringen en dat soort dingen voor personeel verhoogd. Dat gaat allemaal omhoog.

00:24:03

*De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* De factor huur?

00:24:04

*Mevrouw Plagmeijer:* De huur is ook omhooggegaan, ja.

00:24:09

*Voorzitter:* Dank u wel. Als er verder geen vragen meer zijn, gaan we naar de volgende inspreker. Dat is Eric Bos van de Groningen City Club. Ook u hebt drie minuten om de raad toe te spreken.

00:24:29

*De heer Bos:* Dank u wel. Fijn dat ik hier mag zijn om ook wat te vertellen. Allereerst zijn wij blij met ondernemers als Broodje van Eigen Deeg. Zij maken het verschil in onze stad. Zij zorgen ervoor dat wij een kleurrijke binnenstad hebben, zodat het voor de bezoeker van de binnenstad interessant is om onze Groningse binnenstad te bezoeken. Wij vinden het heel jammer dat je, zoals u zelf geconstateerd heeft, steeds minder kleinere, onderscheidende winkels ziet in de binnenstad. We hopen dat Broodje nog heel lang mag

blijven bestaan en ook veel collega's van Broodje. We zijn heel blij met het grootwinkelbedrijf - ik kom er ook uit voort - maar aan de andere kant is het zo dat men veel eerder voor de kleinere zaken aan de Folkingestraat, aan de Zwanestraat, aan de Oude Kerkstraat en de Janstraat komt, dan voor heel veel grotere winkels die je overal ziet. Vandaar dat wij bepleiten dat er inderdaad vrijheid gegeven wordt in een onduidelijk veld van wat mag wel en wat mag niet. Op het ogenblik is niet duidelijk wat horeca is, wat mogen ze wel en wat mogen ze niet.

00:25:38

*De heer Bos:* Er vindt ook een andere discussie plaats over retailhoreca. Daar heb ik ook voldoende over verteld op de socials, maar in dit geval gaat het over de openingstijden. Wij zouden bepleiten: verbeter de wereld met name in Groningen en geef kleine ondernemers, in dit geval de bakkers, de mogelijkheid om eerder open te gaan. Ik denk dat het alleen maar beter en gezelliger wordt, ook voor die toeristen die toevallig wel op zondagochtend door de stad lopen en daar graag gebruik van maken. Tegelijkertijd, als ondernemersvereniging, zou ik bepleiten om wat ruimer om te gaan met de onmogelijkheden die er nu zijn, ook voor andere winkels, om die keuze te maken als ze dat zouden willen op zondag. Zondagsrust alle respect, ik vind het hartstikke prachtig dat het zo is, maar als je inderdaad kijkt naar de plekken van ondernemers, dan verstoren ze de zondagsrust niet. Dat is mijn objectieve waarneming als voorzitter van de Groningen City Club. Ga er tolerant mee om en zorg dat Groningen één van de meest levendige binnensteden van Nederland blijft. Het is al lastig voor ondernemers om de kop boven water te houden, steun ze daarbij door wat meer vrijheid te geven op dit gebied. Dank u.

00:26:55

*Voorzitter:* Ook aan u bedankt. U heeft een vraag van de heer Rustebiel.

00:26:59

*De heer Rustebiel (D66):* Dank u, Voorzitter. We hebben wel eens een wat breder debat gehad over zondagochtendopenstelling en dan hoor je vaak dat het voor lokale ondernemers lastig zal zijn als er een zondagochtendopenstelling komt, omdat grote bedrijven dat makkelijker zouden kunnen bemensen. Zou u wat kunnen zeggen over de impact van een brede zondagochtendopenstelling op lokale ondernemers? Is dat problematisch voor hen?

00:27:19

*De heer Bos:* Het zijn allemaal keuzen, waar het op neerkomt. Dat zijn keuzen die ondernemers maken op basis van religieuze achtergrond of andere keuzen die ze willen maken, de keuze voor hun gezin of wat dan ook en dat ze daarom inderdaad niet opengaan op zondag. Dat was in mijn tijd als V&D-voorman van de overkant al een punt, want in die tijd - in 2014 ongeveer kwam de zondagsopening voor het eerst in Groningen ter sprake, om 52 zondagen open te mogen - kon ik geharnast over straat, omdat er op dat moment beschietingen waren. Heel veel ondernemers zeiden: "Ja, dat moeten we niet willen, dat is helemaal niet goed". Toen was het al zo dat ze vanuit de Groningen City Club zeiden: "In vredesnaam, jongens, laat ondernemers hun eigen keuzen bepalen. Als ze open willen, dan gaan ze open". Dat zie je nu ook. Misschien niet iedere bakker zal opengaan. Dat maakt niet uit. Dat mag de keuze van alles en iedereen zijn, maar voor degenen die wel open willen en

dat op basis van hun concept als goede aanvulling zien op hun verdienmodel zou dat mogelijk moeten zijn.

00:28:31

*Voorzitter:* Dank u wel. Als er geen verdere vragen zijn aan de heer Bos, dan stel ik voor dat we verdergaan met de sessie. Dank u wel voor het inspreken.

00:28:44

*Voorzitter:* Zoals in het voorbereidingsmemo is aangegeven, doen we deze sessie in één termijn. Ik stel voor dat we beginnen met de indienende partijen. Kan ik daar eerst D66 het woord voor geven?

00:28:55

*De heer Rustebiel (D66):* Goed. Dank, Voorzitter. Dank ook aan de sprekers. Een beklijvend verhaal van Broodje van Eigen Deeg. Het gaat niet enkel om het gemak van de consumenten die een broodje kunnen halen, maar ook om het voortbestaan van uw onderneming. Ik heb de gemeenteraad twee weken geleden gehoord in een debat over de binnenstad, dus ik verwacht dat ze u tegemoet zullen komen, omdat het belang van lokaal ondernemerschap breed werd gedeeld. Waar is deze discussie nu eigenlijk begonnen? Onze gemeenteraad heeft in 2020 besloten om de Winkeltijdenverordening van de drie gemeenten te harmoniseren. We hebben toen geen fundamenteel debat gevoerd over de modernisering van het winkeltijdenbeleid. We hebben later bij Ruimte voor Retail in 2021 als D66 wel een motie ingediend die aandacht vraagt, voor in elkaar overlopende concepten en de strakke scheiding tussen horeca, daghoreca en retail. De kapper wil een wijntje kunnen schenken, de boekhandel koffie en zo zijn er nu en ook in de toekomst nog tal van voorbeelden te vinden van ondernemers die zich willen aanpassen aan de wensen van de klant. Voorzitter, want de concurrentie zit niet stil. Flink bezorgt boodschappen ook op zondagochtend en de 24-uursecconomie draait online door. Daar kunnen wij van alles van vinden, maar het is wel de werkelijkheid waar onze lokale ondernemers tegenop moeten boksen. Zoals aangegeven, hebben wij een wat strakker beleid en deze werkwijze van Broodje van Eigen Deeg laat dat goed zien. Ze mogen geen brood verkopen op zondagochtend, wat in de rest van de wereld staande praktijk is. De horeca mag wel ontbijt serveren en mag dat zelfs ook op het terras doen, dus het argument van de zondagsrust kan ik me voorstellen, alleen dat is in die zin in die situatie wel wat uit balans.

00:30:26

*Voorzitter:* U heeft een vraag van de heer Brandenburg.

00:30:28

*De heer Brandenburg (SP):* Ik begrijp dit argument van D66. Mijn wedervraag zou zijn, zou het dan niet een goed idee zijn om al die horeca ook dicht te doen op zondagochtend?

00:30:39

*Voorzitter:* D66.

00:30:41

*De heer Rustebiel (D66):* Als wij een aantrekkelijke stad willen blijven, dan kunnen wij moeilijk tegen toeristen zeggen: "Komt u gerust langs, maar u mag op zaterdagavond niet blijven slapen. Rijdt u gerust heen en weer en kom op zondagmiddag terug om naar het museum te gaan". Het lijkt me niet een heel goed idee, als de hotels dicht moeten op

zondagochtend. In coronatijd hebben we de scheidslijn gebruikt op basis van verswaar. Het college schrijft dit ook als optie in de brief. Het heeft toen gewerkt. Er was natuurlijk discussie over, zoals je bij grensgevallen altijd discussie hebt, maar dat zouden wij een zeer werkbaar voorstel vinden. Als we echt af willen van een discussie over allerlei grensgevallen moeten we natuurlijk voor een bredere zondagochtendopenstelling gaan. Ik denk dat de kleine ondernemer er geen last van heeft en het wel zo eerlijk en helder is richting de mensen die in Groningen ondernemen.

00:31:27

*De heer Rustebiel (D66):* Dan nog een laatste punt, Voorzitter. We hebben een wat bredere benadering van de binnenstadseconomie nodig. We hebben een winkeltijdenverordening, er komt een horecakader aan, we hebben een retailvisie, we hebben een ruimtelijke aanpak van de binnenstad, we hebben natuurlijk die motie van de PvdA gehad over het binnenstadsplan en er komt een voorstel van het gemeentelijk ontwikkelbedrijf aan. Het is allemaal heel interessant, maar mijn fractie mist echt de samenhang en een strategische benadering van wat voor binnenstad we willen zijn. We krijgen continu allerlei los instrumentarium op ons af en daar voeren we dan dit soort gefragmenteerde debatten over. Ik denk dat het beter kan. De ondernemers hebben daar ook hele goede ideeën over en wij zouden graag zien dat ze ook de vrijheid en ruimte krijgen om te ondernemen. We zullen daar in de gemeenteraad op, afhankelijk van de uitkomst van dit debat, ook voorstellen voor doen.

00:32:11

*Voorzitter:* U was al aan het eind van uw woordvoering, maar u heeft nog een vraag van de heer Brandenburg van de SP.

00:32:16

*De heer Brandenburg (SP):* Voorzitter, dat we het er hier nu over hebben, heeft D66 zelf veroorzaakt, dus dat is een beetje 'pot verwijt de ketel', maar vooruit. We moeten het strategisch hebben over wat voor binnenstad we willen zijn en nu heb ik u bij het vorige debat ook gevraagd, wat voor binnenstad ziet u dan voor zich? Bent u niet bang, als we die deur steeds verder openzetten, dat we een binnenstad krijgen die vooral interessant is voor toeristen, grote bedrijven en grote ketens?

00:32:46

*De heer Rustebiel (D66):* Wij hebben aangegeven dat wij dat een halt toe willen roepen en daar ook een aantal voorstellen voor gedaan. De PvdA deed ook een voorstel. Deze discussie is ontstaan op basis van de Winkeltijdenverordening. Wij moeten niet alleen beleid vaststellen, maar we moeten ook op basis van de menselijke maat kijken of het werkt voor de mensen die in onze stad ondernemen. We moeten niet weggijken, als beleid eenmaal is vastgesteld, maar we moeten kijken of dit ook werkt voor onze stad. Daarom hebben we dit geagendeerd.

00:33:11

*Voorzitter:* Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? Student en Stad.

00:33:21

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Dank u wel, Voorzitter. In 2020 hebben wij bij het vaststellen van de verordening winkeltijden al gepleit voor een zondagochtendopenstelling.

De argumentatie van het college, de zondagsrust, past niet meer in deze tijd. Heel veel mensen geven tegenwoordig op hun eigen manier invulling aan deze zondagsrust en dit kan ook in de vorm van een gezamenlijke ontbijt met vrienden en familie.

00:33:44

*Voorzitter:* U heeft een vraag van de heer De Haan van het CDA.

00:33:48

*De heer De Haan (CDA):* Voorzitter, ik sla even aan op 'het past niet meer bij deze tijd'. Daar heb ik toch wel wat moeite mee, ook al is het een minderheid. Is Student en Stad van mening dat we altijd maar een besluit moeten nemen, wat de meerderheid in Groningen zou willen of is het ook goed om af en toe voor een minderheid op te komen of op te komen voor iets wat wij belangrijk vinden?

00:34:08

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* We zitten uiteraard allebei in de oppositie en we weten dat de meerderheid bepaalt. Dat is democratisch vastgelegd. Natuurlijk moet je het ook opnemen voor de minderheden, maar als wij hier een petitie zien met meer dan 3.000 handtekeningen, dan is dat volgens mij een heel duidelijk signaal, namelijk: de inwoners willen wat anders.

00:34:28

*Voorzitter:* Dat leidt tot nog een vraag van de heer De Haan.

00:34:34

*De heer De Haan (CDA):* Voorzitter, dat vind ik echt een drogreden. Als de meerderheid van de Groningers iets wil, dan is het blijkbaar altijd het goede besluit. Zo werkt het toch niet. Wij zitten hier toch uiteindelijk om te toetsen vanuit welke ideologie, vanuit welke gedachte, wij vinden dat onze gemeente het best tot bloei komt. Ik vind het een beetje simpel om te zeggen, de meerderheid vindt het, dus we moeten het maar doen. Dat lijkt mij niet echt een redenering vanuit Student en Stad, toch?

00:35:00

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* De heer De Haan en ik weten allebei dat uiteindelijk het balletje zo wel gaat rollen. Als hier straks een meerderheid zegt: "Ja, wij willen ondernemers de vrijheid gunnen om op zondagochtend open te gaan", dan gaat dat gebeuren. Dat staat natuurlijk los van het feit dat wij het ook belangrijk vinden om op te komen voor minderheden. Dat staat hier echt totaal los van.

00:35:19

*Voorzitter:* Voordat u verdergaat, heeft u ook nog een vraag van de PVV en daarna van de Partij van de Arbeid.

00:35:24

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Kom maar door.

00:35:27

*Mevrouw Blauw (PVV):* Dank u, Voorzitter. Ik hoor Student en Stad veel over onderzoeken, hier onderzoeken en daar enquêtes bla bla bla. Hoe betrouwbaar zijn die onderzoeken, waar jullie te pas en te onpas mee komen? Ik woon ook in de stad en ik heb nog nooit een onderzoek voorbij zien komen.

00:35:45

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Ik heb zowel het woord onderzoek als het woord enquête niet in de mond gehad, dus ik wil deze vraag onbeantwoord laten.

00:35:51

*Voorzitter:* Dan gaan we naar de vraag van de Partij van de Arbeid.

00:35:54

*De heer Tjepkema (PvdA):* Dank u, Voorzitter. Eerst een opmerking, als iemand die namens de meerderheid op dit moment blijkbaar spreekt, in ieder geval vanuit de coalitie. Vanuit mijn partij is er jaren geleden juist gezegd: "Wij willen rekening houden met de wens van de minderheid, dus gaan we voor deze openingstijden op zondag en gaan we ervoor dat pas om twaalf uur open kan". Dat de meerderheid altijd bepaald en dan over de rug van de minderheid heen, dat is simpelweg niet waar. Dan nog een andere vraag aan mevrouw De Groot, want u heeft het over minderheden. Ik wil het graag over een andere minderheid hebben. Dat is misschien niet de consument in Groningen, maar wel de bakker in Groningen. Uit deze collegebrief blijkt dat een heel aantal bakkers in Groningen juist niet open zouden willen op zondag. Zij willen juist inderdaad, zoals mevrouw De Groot zegt, ontbijten met hun gezin of vrienden. Hoe kijkt u er tegenaan dat zij straks, gedwongen door concurrentie wellicht, alsnog open zouden moeten om simpelweg het hoofd boven water te houden?

00:36:43

*Voorzitter:* Student en Stad.

00:36:47

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Mijn achternaam is Goodijk, dat wil ik als eerste aangeven. Ik heb ondernemers gesproken en niet iedereen voelt zich verplicht om open te gaan. Wij vinden het heel belangrijk om ondernemers ruimte en vrijheid te geven. Juist de ondernemers die wel open willen en daardoor meer omzet kunnen draaien, om zo ook het hoofd boven water te houden. Die ruimte willen wij gunnen.

00:37:13

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Dat geeft al aan dat mijn fractie pleit voor scenario drie: het aanpassen van de Winkeltijdenverordening voor locaties die eetwaar verkopen. Volgens ons doet dit geen onrecht aan de beoogde zondagsrust, maar geeft dit wel ondernemers de ruimte en de vrijheid om te ondernemen op de manier die zij willen. Mijn fractie vindt het daarnaast belangrijk dat we kiezen voor de meest duidelijke en transparante regels die maatschappelijk goed te verantwoorden zijn. Dat de ene bakker of koffie- of ontbijtent wel open mag op zondagochtend en de ander niet, omdat ze toevallig een ander soort vergunning hebben, zie ik niet als duidelijk en transparant.

00:37:53

*Voorzitter:* U heeft een vraag van meneer Brandenburg.

00:37:57

*De heer Brandenburg (SP):* Voorzitter, over dat bepleiten van de vrijheid. Student en Stad stelt optie drie voor, dus alles open. Dat betekent dat supermarkten ook open mogen op zondagochtend. Supermarkten die meestal jongeren van 15, 16, 17 jaar aan het werk kunnen zetten tegen lagere uurtarieven en die vervolgens gaan concurreren met de kleine



bakkerij. Wie denkt u dat dan de meeste vrijheid heeft? Wie denkt u dat uiteindelijk toch het onderspit gaan delven?

00:38:28

*Voorzitter:* Student en Stad.

00:38:29

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* We hebben net een heel mooi betoog gehoord van Broodje van Eigen Deeg en dat gaat natuurlijk om vaste klanten die met een reden daar langskwamen. Ik geloof niet dat zij straks dan toch maar langs de Jumbo gaan. Oprecht niet.

00:38:49

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Ik ga verder. Daarnaast is het natuurlijk ook niet uit te leggen dat supermarkten momenteel geen producten mogen verkopen, maar dat flitsbezorgdiensten binnen tien minuten met je boodschappen op de stoep staan. Ook dat is voor ons een regel die niet uit te leggen, niet transparant en niet duidelijk is. Als zelfs de ondernemers, die voor het reilen en zeilen van hun bedrijf afhankelijk zijn van de regels en vergunningen van de gemeente, deze niet begrijpen - zoals we net hebben gehoord - wat zijn we dan met elkaar aan het doen? Mijn fractie wil dat het college consequent haar beleidskeuzen kan verantwoorden en daarvoor moeten we regels gelijktrekken voor alle locaties, die verse etenswaren aanbieden of verkopen. Als we echt voor onze kleine retailers die onder druk staan, willen opkomen, zoals heel veel fracties hebben bepleit op vijf april, dan gunnen wij juist deze ondernemers ook omzet op zondagochtend. Wij gunnen deze ondernemers ruimte en vrijheid. Dank je wel.

00:39:48

*Voorzitter:* Dank ook voor uw inbreng. Dan gaan we naar...

00:39:54

*Voorzitter:* Er was nog een vraag van de heer Van de Vendel van GroenLinks.

00:39:58

*De heer Van de Vendel (GroenLinks):* Dank u, Voorzitter. Ik had nog een vraag. Als wij het volledig gelijk willen trekken, dan betekent het volgens mij in uw woorden, dat elke zaak die nu daghoreca is, ook een horecavergunning zou krijgen, dus 24/7 open zou mogen zijn. Dan hebben we toch een hele gekke stad opeens?

00:40:17

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Dat heeft u mij niet horen zeggen, al zou ik wel een keer goed naar die regels en die verschillen tussen daghoreca en horeca willen kijken. Gelukkig komt er binnenkort een sessie aan over het horecakader oftewel 'horekader', zoals ik mij heb laten vertellen. Nee, ik heb gezegd: "De locaties die etenswaren verkopen, trek die gelijk".

00:40:40

*Voorzitter:* Dan gaan we naar de VVD.

00:40:48

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Dank u wel, Voorzitter. Dank u wel, mevrouw Plagmeijer en meneer Bos, voor het inspreken. Ik moet namens mijn fractie natuurlijk mijn excuses aanbieden aan mevrouw Plagmeijer, want het is onze schuld, want wij hebben de regel

gesteld dat u in overtreding bent. Het zou mij een lief ding waard zijn, als we dat met elkaar voor u kunnen oplossen. Mijn fractie heeft ook ingestemd met de huidige Winkeltijdenwet, maar wij erkennen ook dat de tijd veranderd is. Het is voor ons belangrijk om mee te gaan met onze tijd. We zien ook dat wij van alle grote steden in Nederland verreweg het strengste beleid hebben, terwijl wij in de volle breedte heel graag een bruisende stad willen zijn.

00:41:27

*Voorzitter:* U heeft een vraag van de heer De Haan het CDA.

00:41:31

*De heer De Haan (CDA):* Voorzitter, kan mevrouw Jacobs misschien iets meer duiden wat er precies veranderd is aan die tijd in vergelijking met een aantal jaren terug? Bedoelt ze daarmee mee een meer individualistische samenleving in vergelijking met een aantal jaar terug?

00:41:46

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Ik kan zelf mijn woorden kiezen en dat zouden niet mijn woorden zijn. Ik denk dat wij enige tijd geleden nog moesten wennen aan het feit dat je überhaupt op zondag boodschappen kunt doen. Nu is het heel gebruikelijk dat je op zondag boodschappen kunt doen. Het is nog de vraag of je dat binnen de tijd moet normeren. Enige tijd geleden waren supermarkten open van twaalf tot zes. Tegenwoordig is dit ook al langer. Waarom zijn we aan de achterkant wel opgeschoven en aan de voorkant niet? Dat is, wat mijn fractie betreft, veranderd. Uiteraard hechten wij ook aan de keuzevrijheid en aan de rust. Echter, bij rust is het altijd de vraag of dat in totale stilte moet zijn en dat er niets omheen gebeurt of dat er de rust moet zijn om te kunnen kiezen wat je wilt doen. Dan zou ik ook willen aansluiten bij de woorden van mevrouw Goodijk, dat kan natuurlijk ook een heel mooi moment zijn om juist te ontbijten met de mensen die je liefhebt. Wat zou het mooi zijn als je kunt kiezen tussen een broodje van Flink of een broodje van Broodje van Eigen Deeg. In ieder geval hebben 3.600 mensen aangegeven dat ze heel graag die keuze zouden willen hebben en dan zouden kiezen voor Broodje van Eigen Deeg. Net als het grootste deel van de raad koesteren wij onze ondernemers en hebben wij uiteraard ook hart voor onze kleine ondernemers. Dat hebben we twee weken geleden allemaal uitgesproken. Ik zou ook heel graag deze ondernemer de kans geven.

00:43:07

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Richting het verhaal van de 'peergroupdruk', zo noem ik het dan maar even, dat wil zeggen, als de één opengaat voelt iedereen zich verplicht om open te gaan. Ik denk dat dit gebeurt. Ik kom zelf uit een ondernemersgezin, waarbij wij met kerst moesten werken. Eerst eerste kerstdag en tweede kerstdag en toen op tweede paasdag en tweede pinksterdag. Je ziet, doordat er al heel veel meer opening is, dat mensen wel gaan kiezen en dat sommige ondernemers op zondag kiezen om wel te dicht te gaan, als ze open mogen.

00:43:36

*Voorzitter:* Ik onderbreek u even voor een vraag van de heer Van Zoelen.

00:43:39

*De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Dank, Voorzitter. Mevrouw Jacobs had het over een aantal keuzen. In ieder geval een broodje van Broodje van Eigen Deeg of van Flink. Er

komt straks, als u zou kiezen voor de optie dat alles vrijgegeven wordt, nog een optie bij en dat is een broodje bij Albert Heijn. Mijn vraag is: wie wordt straks de grote winnaar van die openingstijden verruimen en is Broodje van Eigen Deeg daarbij gebaat?

00:44:08

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Ik ben niet in een sportwedstrijd beland, dus ik zou het niet willen hebben over een winnaar. Wat ik heel tekenend vind, is dat wij hier praten over of het wel goed is dat Broodje van Eigen Deeg open mag. We hebben mevrouw Plagmeijer horen vertellen: "Ik wil heel graag open, willen jullie dat mogelijk maken?". Wie zijn wij om dan te zeggen: " Wij weten het beter, u mag niet open". Dat in ieder geval even. Waarom zou ik Albert Heijn ook open willen laten gaan? Omdat het misschien wel heel lekker is om die verse jus bij je broodje te krijgen of om het beleg te kunnen kopen, als je dat niet in huis hebt. Wat mijn fractie betreft, is dat inderdaad het idee en we moeten voorkomen dat we deze discussie over een jaar...

00:44:47

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Ik herinner er ook even wat mijn collega van D66, Tom Rustebiel, zei. De branches vervagen ook, dus laten we dan inderdaad de winkeltijden veranderen naar tien uur.

00:44:59

*Voorzitter:* U heeft een vraag van de heer Brandenburg en daarna van de heer Van de Vendel.

00:45:05

*De heer Brandenburg (SP):* Voorzitter, we hebben het over Broodje van Eigen Deeg, omdat u dat als voorbeeld gebruikt om hier een discussie te voeren over de openingstijden op zondagochtend. Laten we dat even correct te houden. We zeggen helemaal niet wat een individuele ondernemer moet doen. Wij maken hier een keuze over het algemeen belang van onze binnenstad. Dat is één. Twee, ik vind het wel een beetje getuigen van een groteske naïviteit van de VVD. We hebben in de afgelopen dertig jaar gezien hoe alle kleine ondernemers weggeconcurrereerd zijn door de supermarkten. Kijk in een gemiddeld wijkwinkelcentrum. Daar zit geen slager meer, daar zit geen groenteboer meer, daar zit geen kaasboer en geen visboer meer, omdat de supermarkt alles heeft. Denkt u werkelijk dat mensen dan alleen een sjuutje gaan halen voor bij het lekkere broodje? Dan snapt u toch deze tijd niet of wel?

00:45:56

*Voorzitter:* VVD.

00:45:57

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Dan gaat u altijd naar de supermarkt. Ik ga weleens naar een kleine winkelier. Ik kom weleens bij de groenteboer. Ik kom bij de bakker en ik kom bij de visboer. Verander de wereld en begin bij uzelf zou ik willen zeggen, maar volgens mij gaat daar het debat niet over.

00:46:10

*Voorzitter:* We gaan naar de vraag van de heer Van de Vendel van GroenLinks.

00:46:14

*De heer Van de Vendel (GroenLinks):* Ik had nog een vraag inderdaad over die vrijheid om te kiezen en over die petitie die is aangeboden. Wat vindt u dan van de mensen die bijvoorbeeld boven de Albert Heijn wonen? Zij hebben één dag in de week wel die rust. Wel dat moment van wat ze ook maar willen doen met de zondag, lekker uitslapen of even rustig in de tuin zitten. Als ook dat moment wordt weggenomen, daar kun je niet zomaar lichtzinnig over beslissen. Het is toch niet alleen de economie die bepaalt wat dat betreft? Of zie ik dat verkeerd?

00:46:48

*Voorzitter:* We gaan we naar de VVD en dan mag u daarna ook naar uw afronding.

00:46:51

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Ik ben de laatste om te zeggen dat u iets verkeerd ziet, maar misschien ziet u het wel anders. Volgens mij hebben mensen al niet meer een dag rust, want er is geen dag dat de winkels niet open zijn. Dat het ene moment de winkel om twaalf uur open is en het andere moment om acht uur, dat is inderdaad zo. Dat die dagen verschillend zijn, lijkt me evident. Wij zouden willen oproepen om de winkels open te laten gaan om tien uur 's ochtends, zodat wij die vervaging niet meer krijgen en die oneerlijke concurrentie die er nu is een halt wordt toegeroepen. Dank u wel, Voorzitter.

00:47:23

*Voorzitter:* Dank u wel. Dan gaan we naar de ChristenUnie.

00:47:28

*De heer Wennink (ChristenUnie):* Dank u wel, Voorzitter. Voorzitter, ik trap mijn woordvoering af met de twee redenen waarom wij toch naar die zondagochtendrust voor winkels en daghoreca in Groningen blijven streven. De eerste is toch de ondernemersdruk, het is al voorbijgekomen. Door niet alle dagen vroeg open te mogen, verlagen we de collectieve ondernemersdruk. In een systeem waarin iedereen vrij is om openingstijden te kiezen, zal de opening van zaak A onherroepelijk druk geven op zaak B. Dat kan worden gezien als vrijheid, maar dat kun je ook zien als collectieve ondernemersdruk. Het tweede is de balans tussen economie en de samenleving. Rust betekent voor iedereen wat anders, dat begrijp ik. Echter, een beperkte winkelopenstelling op zondag is één van de manieren waarop we hopen een gezonde balans tussen werken en rusten te bevorderen. Opkomen voor zondag als rustdag is ook niet per se een hobby van de christelijke politicus. Hier zit een sterke overtuiging achter, dat een dag rust goed is voor de samenleving als geheel.

00:48:22

*Voorzitter:* U heeft een vraag van mevrouw Jacobs.

00:48:26

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Ik snap wel dat u zegt, een dag rust kan goed zijn voor wie dan ook, maar dat is toch al een gepasseerd station? We hebben toch niet meer een dag dat de winkels dicht zijn? We hebben een dag dat sommige winkels dicht zijn of niet open zijn, maar een rustdag is dat toch niet meer?

00:48:44

*Voorzitter:* De ChristenUnie.

00:48:45

*De heer Wennink (ChristenUnie):* Dank u wel, Voorzitter. Idealiter is er in mijn overtuiging een dag rust. In het vraagstuk, waar we nu mee zitten, hebben we het over een stukje verder open en daarom zeggen we, liever niet. Men kan met verse broodjes ontbijten op zaterdag en bij de lunch op zondag. Je kunt ook croissantjes afbakken op zondagochtend. Wat ons betreft, is dat gevoel van rust niet een reden om de economie een hele ochtend te laten draaien, die draait al zes en een halve dag. Vanuit die overtuiging kort de drie bespreekpunten. Ik begrijp het vraagstuk over de indeling in branches. Het blijft een poging om ondernemersactiviteiten te clusteren op een logische manier. Als er een betere methode van clusteren is, dan heb ik er vertrouwen in dat wij hierover worden geïnformeerd bij het evalueren van het beleid. Ik snap ook het vraagstuk van de mening van ondernemers.

00:49:39

*De heer Wennink (ChristenUnie):* In het afgelopen jaar zien we dat we vaak in contact staan met ondernemers of vertegenwoordigers daarvan. Uiteindelijk is het aan ons hier om gezamenlijk een overtuiging uit te spreken. Voor ons is dat toch die balans tussen economie en samenleving en in de huidige situatie betekent dat zondagochtend rust. Daarom spreken wij ons uit voor optie één, vanwege de angst dat vrijheid in deze context betekent het recht van de sterkste ondernemer door te kiezen voor economische afwegingen, waarbij de samenleving weer een stapje dichterbij een totale economie is, waarbij het consumeren hoger staat dan gezondheid en zingeving.

00:50:18

*Voorzitter:* Dank u wel. Voor een vraag of woordvoering? Dan gaan we naar mevrouw Blauw van de PVV.

00:50:27

*Mevrouw Blauw (PVV):* Dank u wel, Voorzitter. Bedankt voor het agenderen en wij kunnen ons totaal vinden in de woordvoering van D66. Ook bedankt aan de sprekers, zowel Broodje van Eigen Deeg als de Groningen City Club. Wij zijn het helemaal eens met de Groningen City Club en vinden dat dit leidend moet zijn. Broodje van Eigen Deeg maakt echt het verschil. Ik kom er zelf ook vaak in mijn pauze. Het is echt een aanrader zou ik zeggen. Het is zonde als ze zouden verdwijnen. Kleinere lokale ondernemingen moeten we steunen en alles mogelijk maken om te kunnen ondernemen in plaats van tegen te werken. Wat de Groningen City Club ook zegt, het beleid moet flexibel zijn. Het hoeft niet, maar je mag een vrije zondagopenstelling hebben. Wij vinden het ook echt bizar dat ondernemers op deze manier dwarsgezeten worden. Het is niet alleen inderdaad voor hun bestaansrecht, maar het is ook voor de Groningse burgers en jongeren die een lekker broodje willen halen na een pittig nachtje. Als de gemeente vast blijft houden aan het rigide in hokjes duwen van branches, zou ik al dit soort winkels adviseren, zet een stoel en een tafel in je zaak en je bent horeca.

00:51:37

*Mevrouw Blauw (PVV):* Wij zijn een conservatieve partij, maar als het op ondernemers aankomt, zijn we best wel progressief. Tijden veranderen en in grote steden zijn supermarkten al om negen uur open. Perfect, als je wat vergeten ben in deze drukke tijden en de 24-uurseconomie mag van ons allemaal veel ruimer. Dat hoort ook bij deze bruisende stad. Dank u wel, Voorzitter.

00:51:58

*Voorzitter:* Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? De heer De Haan van het CDA.

00:52:05

*De heer De Haan (CDA):* Voorzitter, dank. Dank aan de indienende partijen voor het agenderen van dit onderwerp. Het zal u niet verrassen dat het CDA zich niet kan vinden in de voorstellen van deze liberale partijen. Voor ons staat niet de vrijheid voor eenieder centraal, maar moet het vooral gaan om meer gemeenschapszin. Het CDA hecht waarde aan de zondag als rustdag. Wat ons betreft het moment voor collectieve vrijheid, waar tijd is om familie en vrienden te ontmoeten, voor sport, recreatie en bezinning. Kortom, een moment om op te laden. De samenleving heeft grote behoefte aan verbinding en ontspanning. Daarvoor is een gezamenlijke vrije dag belangrijk. Dat betekent dat ook ondernemers zich vrij moeten kunnen voelen om op deze dag echt vrij te zijn. Vandaag spreken we echter over ondernemers die op zondag liever aan het werk gaan.

00:52:48

*Voorzitter:* U heeft een vraag van de VVD.

00:52:51

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Dank u wel, Voorzitter. Ik hoor u inderdaad zeggen dat het een dag is voor gemeenschapszin. U heeft mevrouw Goodijk en mij ook horen roepen, dat de gemeenschapszin ook zou kunnen zijn, dat je met elkaar gezellig ontbijt. We hebben een ondernemer gehoord en daar komt u natuurlijk ook zo op, die heeft gezegd: "Mag ik alsjeblieft open?" We hebben het helemaal niet over ondernemers die we gaan dwingen om te werken op zondag. Volgens mij heb ik ook betoogd, dat ik denk dat ondernemers wel vrij zijn om die keuze te maken en dat je dat nu ook al ziet. Bent u dat ook met mij eens?

00:53:21

*Voorzitter:* Het CDA.

00:53:23

*De heer De Haan (CDA):* Dat ben ik niet met u eens. De heer Wennink legde dat net ook al uit. Dat heeft er ook mee te maken, dat als we zo een besluit vandaag nemen, dat het leidt tot druk bij andere ondernemers om ook open te gaan. Wij gunnen iedereen die gezamenlijke vrije dag en daarvoor is het belangrijk dat iedereen ook echt de ruimte voelt om die dag zijn winkel gesloten te houden.

00:53:42

*Voorzitter:* U hebt nog een vraag van D66.

00:53:45

*De heer Rustebiel (D66):* Dank, Voorzitter. Ik ben toch wel benieuwd waar u dat op baseert? We hebben net de Groningen City Club gehoord. Die zegt, als er een bredere zondagochtendopenstelling komt, dan gaan bedrijven daar gebruik van maken en bedrijven die dat niet interessant vinden, doen dat gewoon niet en die gaan zich daartoe niet gedwongen voelen. Heeft u een onderzoek of een inventarisatie gedaan in onze binnenstad, dat heel veel ondernemers gedwongen open moeten als ze de mogelijkheid ook echt krijgen? Voor deze ondernemer is het andersom, zij gaan kapot als ze dicht moet blijven.

00:54:10

*De heer De Haan (CDA):* Zeker, ik heb zeker ook ondernemers gesproken. Ik was er ook al bij

toen we de discussie hier hadden. Toen was ik nog medewerker en niet betrokken bij de politiek. Toen hadden we hier de discussie over koopzondag. Toen waren er veel kleine ondernemers die juist ook zeiden, wat ons betreft niet elke week een koopzondag. Ook juist voor die ondernemers neem ik het vandaag op. Dan hebben we hier met een andere kleine ondernemer te maken...

00:54:35

*Voorzitter:* Nog een vraag van de VVD.

00:54:38

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Volgens mij was de vraag niet of u een ondernemer heeft gesproken. Heeft u onderzoek gedaan, waaruit dat blijkt? Ik denk dat iedereen een ondernemer vindt die datgene zegt wat hij of zij graag wil horen. Zoveel mensen, zoveel meningen. Echter, we hebben meneer Bos zojuist horen zeggen dat die 'peergroepdruk' dus heel erg meevalt en dat het inderdaad zo is dat degene die graag open wil opengaat. Waarom ziet u dat niet zo?

00:55:02

*De heer De Haan (CDA):* Voorzitter, ik zie dat niet zo vanwege een aantal redenen en daar zal ik nu op doorgaan. Ik had het net over Broodje van Eigen Deeg, voor wie het in ieder geval financieel broodnodig is om wel open te gaan. Ik snap ook heel goed de frustratie bij deze bakker en ook bij de vele klanten die op zondagochtend graag hier verse broodjes halen. Eerlijk is eerlijk, het zijn ook mijn favoriete broodjes. Echter, bij de keuzen die we kunnen maken om ervoor te zorgen dat deze bakker op zondagochtend zijn deuren kan openen, wegen wat mijn fractie betreft de voordelen niet op tegen de nadelen. Het beleid is nu niet ideaal, maar wat ons betreft wordt de aanpassing dat ook niet. Zo zijn er vele bakkers, het is al eerder genoemd, en ook andere kleine ondernemers die hun deuren op zondag liever gesloten houden, voor wie de hoge kosten om op zondag open te gaan niet afwegen tegen de baten. Staan we winkels wel toe om op zondag eerder hun deuren te openen, dan kunnen deze kleine ondernemers zich genooddaakt voelen om ook hun deuren te openen of leidt het tot omzetverlies wanneer ze besluiten om niet open te gaan. Ook voor deze ondernemers zitten we in de raad, ondanks dat dit wellicht geen meerderheid in Groningen betreft.

00:56:08

*De heer De Haan (CDA):* Voorzitter, tenslotte nog wel twee vragen aan het college. We zien helaas dat Groningse speciaalzaken uit het straatbeeld verdwijnen, maar we kunnen de discussie van vandaag ook omkeren. In hoeverre kan dit ook juist te maken hebben met het feit dat winkels elke zondag open mogen, iets wat vooral voor de grote ketens voordelen oplevert? Graag hier een antwoord op van de wethouder. Tenslotte nog wat over handhaving.

00:56:31

*Voorzitter:* U heeft nog een vraag van D66.

00:56:34

*De heer Rustebiel (D66):* Volgens mij heeft de heer Bos net aangegeven dat de zondagmiddagopenstelling inmiddels breed gedragen wordt. Waar baseert u op dat

ondernemers het heel erg moeilijk hebben op zondagmiddag, als het gaat om het verdienen van hun omzet? Waar baseert u dat op?

00:56:48

*De heer De Haan (CDA):* Dat baseer ik nergens op. Ik vraag hoe het zit met de Groningse speciaalzaken en we zien dat die steeds meer uit het straatbeeld verdwijnen. Dat zou natuurlijk ook te maken kunnen hebben dat we tegenwoordig steeds meer een 24-uurseconomie hebben. Natuurlijk, daar heeft het internet een rol in, maar wellicht zou zo een koopzondag daar ook een rol in kunnen spelen. Ik vraag nu gewoon aan het college, hoe zij daarnaar kijken.

00:57:07

*Voorzitter:* Nog een vraag van de PVV.

00:57:10

*Mevrouw Blauw (PVV):* Bedankt, Voorzitter. Het is al vaker genoemd, maar er zijn nu ook ondernemers en winkels die niet open zijn op zondag, terwijl ze wel mogen. Waarom willen jullie zo vasthouden aan het beleid, terwijl je nu wel een ondernemer kunt helpen en iedereen de keuze heeft om open te gaan? Waarom willen jullie als partij zo star vast blijven houden aan dat beleid? Als er een keuze is, heb je volgens mij geen probleem.

00:57:40

*Voorzitter:* CDA.

00:57:41

*De heer De Haan (CDA):* Voorzitter, ik snap de vraag. Ja, omdat wij denken dat dit besluit ook weer leidt tot een negatieve keuze voor andere ondernemers. Ik snap dat dit beleid en de keuze die wij maken, niet positief uitvalt voor Broodje van Eigen Deeg, maar wij staan ook voor die andere kleine ondernemers die liever hun winkel op de zondagochtend wel gesloten houden.

00:57:56

*De heer De Haan (CDA):* Ten slotte nog over handhaving. Dat Broodje van Eigen Deeg zijn deuren moet sluiten, berust eigenlijk puur op toeval. Er kwam toevallig handhaving, ze werden getipt of hoe het gegaan is. Zo zijn er in de stad nog meer zaken die wel detailwaar verkopen op zondagochtend, terwijl dit volgens de regels niet de bedoeling is. Op deze manier ontstaat willekeur. Daarom zou ik graag horen hoe we ervoor zorgen dat iedereen voldoende van de regels op de hoogte is en dat iedereen zich ook hieraan houdt. Niet omdat het leuk is om ondernemers te gaan pesten, maar omdat het oneerlijk is voor ondernemers die zich wel keurig aan de regels houden.

00:58:30

*Voorzitter:* Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? De heer Brandenburg van de SP.

00:58:34

*De heer Brandenburg (SP):* Dank u wel, Voorzitter. Laat ik beginnen met zeggen dat mijn fractie altijd tegenstander is geweest van de zondagopenstelling. Niet uit religieuze overwegingen of voor de zondagsrust, maar op basis van heel veel gesprekken met voornamelijk kleine ondernemers en eenmanszaken die wij, toen dit werd ingevoerd, in onze binnenstad hebben gehouden. Zij maakten zich zorgen over de grote zaken die met



goedkoper personeel wel open konden en dat zij niet bij hun familie konden zijn op zondag. Ze gaven zelfs aan, een spreiding in omzet te zien over die dagen en niet per se een toename met als gevolg: meer werken voor evenveel geld.

00:59:17

*Voorzitter:* U heeft een vraag van de Stadspartij.

00:59:20

*De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen):* Dank u, Voorzitter. Ik begrijp die inventarisatie heel goed en die keuze in 2014, corrigeer me als dat niet klopt, maar inmiddels zijn we bijna tien jaar verder en is de binnenstad drastisch veranderd. Denkt u, als we nu al die ondernemers weer zouden vragen om dicht te gaan op zondag, zoals u toen wilde, dat ze dat willen?

00:59:39

*Voorzitter:* De SP.

00:59:42

*De heer Brandenburg (SP):* Ik denk, als je dat nu opnieuw zou vragen aan met name kleine ondernemers - waar trouwens ook een deel van gestopt is door dit beleid - dat dit nog steeds door een groot deel van de kleine zaken gedragen zal worden. Ja, dat denk ik. Ik wil dat best een keer met u gaan uitzoeken. Geen probleem, dan gaan we de deuren langs.

00:59:58

*Voorzitter:* Dat leidt nog tot een vervolgvraag bij de heer Moerkerk.

01:00:02

*De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen):* Dank u, Voorzitter. De basis van uw overwegingen is dat u al die ondernemers gesproken heeft. Daar leunt u op voor 2014, maar nu trekt u het door in 2023, terwijl u erkent dat de wereld veranderd is. Dat is toch geen informatie meer die nu het fundament kan zijn onder dat standpunt?

01:00:18

*De heer Brandenburg (SP):* Zeker wel. Ik geef het namelijk als context voor hoe ik straks mijn standpunt bepaal.

01:00:25

*De heer Brandenburg (SP):* Die zondagopening van 2014 - of wanneer is die herzien - na twaalf uur was een verslechtering van het beleid. Je ziet hier dat die deur op een kier zetten dus niet werkt. Dan krijg je dat de één wel open mag, maar de ander niet. Die bakker die voor twaalf uur geen brood mag verkopen, terwijl de horeca en grote ondernemers wel open kunnen. Dat is een vervelende situatie. Daarom is het goed dat D66, VVD, Student en Stad, dit hier de politieke arena inbrengen. Ik dank ook oprecht de insprekers, ook de Groningen City Club, voor hun bijdrage aan dit debat, want wij maken hier uiteindelijk met elkaar de keuze tussen individuele belangen van individuele ondernemers en het algemeen belang voor onze binnenstad.

01:01:16

*De heer Brandenburg (SP):* Dan heb je een aantal opties. Je kunt de verordening zo aanpassen dat winkels die vers eetwaar verkopen in de detailhandelssector ook open mogen. Echter, dat betekent dus dat ook die supermarkten open mogen op zondagochtend.

Mijn fractie is daar geen voorstander van, omdat wij verwachten dat je dan helemaal de kleine ondernemers uit onze binnenstad, maar ook uit andere delen van onze stad, weg concurreert. Dan heb je nog de optie dat je de verordening zo aanpast dat brood- en banketwinkels wel open mogen in de ochtend, maar dit is de deur verder op een kier zetten.

01:01:52

*Voorzitter:* U hebt een vraag van mevrouw Goodijk van Student en Stad.

01:01:58

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Het eerste argument hebben we al een aantal keer gehoord van de heer Brandenburg. Kan de heer Brandenburg beter onder woorden brengen waarom hij juist ook die ambachtelijke lokale ondernemers, zoals inderdaad de bakker, de visboer en de ijsboer het recht wil afnemen om op zondagochtend open te mogen?

01:02:19

*De heer Brandenburg (SP):* Omdat ik denk dat die dat uiteindelijk niet gaan overleven, als je ook de supermarkten opendoet. Zo simpel is het en dat hebben we in het verleden gezien. Ik zou niet weten waarom we het nu anders is.

01:02:27

*Voorzitter:* Het leidt is een vervolgvraag van mevrouw Goodijk.

01:02:31

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Ik bedoel als de supermarkten niet open zouden gaan.

01:02:36

*De heer Brandenburg (SP):* Bij die optie ben ik nog niet beland in mijn woordvoering, daar ga ik zo wat over zeggen.

01:02:40

*Voorzitter:* Gaat u verder met uw woordvoering.

01:02:44

*De heer Brandenburg (SP):* Je kunt de verordening zo aanpassen dat brood- en banketwinkels er wel onder vallen, maar dat is de deur verder op een kier zetten. Ik weet niet of u de Amsterdamse politiek volgt - ik kan dat overigens niemand aanraden - maar daar hadden we ooit een kleine ijszaak in de Jordaan, die open wilde blijven of die niet open mocht op een bepaald moment, mensen in de buurt die in verzet kwamen en een petitie werd ondertekend. Vervolgens werden de regels aangepast en wat blijkt, we hebben nu alleen nog maar ijs- en Nutellazaken in Amsterdam, omdat die onder de nieuwe regels al die toeristen kunnen bedienen. Dat is ook het risico op het moment dat je de verordening hier aanpast voor brood- en banketwinkels, dat als we de deur verder op een kier zetten, dat het leidt tot meer bakkers, tot ketens en tot winstgevende bedrijven en dat we uiteindelijk niet het doel bereiken wat we hier zeggen te bereiken. Mijn fractie vindt dat je daar zorgvuldig in moet handelen en dan...

01:03:41

*Voorzitter:* U heeft een vraag van D66.

01:03:44

*De heer Rustebiel (D66):* Dank, Voorzitter. Nee, maar u heeft hier nu net een heel concreet voorbeeld gehoord van een lokale ondernemer die juist in de huidige situatie de deuren

moet sluiten. Dan komt er wat anders in het pand en krijgen we misschien de uitkomst van het debat dat we twee weken geleden hebben gehad, namelijk een Nutellazaak en allerlei andere dingen die u vervelend vindt en die ik ook niet per se waardevol vind. Dat is precies wat er gebeurt met deze ondernemer, in elk geval als we het beleid niet aanpassen.

01:04:11

*De heer Brandenburg (SP):* Dat is niet zo, want er zit geen horecabestemming op het pand. Dat is het probleem toch in deze casus, dus dit slaat nergens op. Bovendien kunnen we dan sturen, want daar hebben we nu een motie voor aangenomen.

01:04:23

*Voorzitter:* U heeft een vraag van meneer Moerkerk.

01:04:26

*De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen):* Dank u, Voorzitter. Ik begrijp dat het dus niet zo een probleem is om de kleine ondernemer een kans te geven 's ochtends open te gaan, maar dat in het kielzog daarvan de supermarkten er achteraan komen. We zouden kunnen zoeken naar een regeling. Verkoopt u verse waar, dan mag u open. Dan trek je een grens in de regeling. Je zou ook in diezelfde regeling een grens kunnen trekken bij verkoopt u bijvoorbeeld alcohol verpakt, dan mag u niet open voor twaalf uur. Het is een wat creatieve benadering. Dan snijden we de weg af voor de supermarkten. Die gaan dan niet openen, want die verkopen alcohol bijvoorbeeld. Is het zo, als we daar een oplossing voor vinden, dat we dan verder kunnen meedenken met de kleine ondernemers, die dan toch iets kunnen doen?

01:05:10

*Voorzitter:* De heer Brandenburg gaat het antwoord meenemen in zijn afronding.

01:05:13

*De heer Brandenburg (SP):* Ja, want ik ga afronden. Mijn fractie kiest, gegeven de huidige voorstellen die er zijn - als de heer Moerkerk daar een aanvulling op heeft, dan schrijft hij maar een initiatiefvoorstel - voor de afweging om de verordening niet uit te breiden. Sterker nog, wat mijn fractie betreft, draaien we die hele zondagsopening überhaupt terug.

01:05:34

*Voorzitter:* Wie kan ik dan het woord geven? De heer Van Zoelen.

01:05:40

*De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Dank, Voorzitter. Ook dank aan de inspreker en dank aan Broodje van Eigen Deeg met een overweldigende petitie van meer dan 3.000 ondertekenaars, waaruit blijkt hoe geliefd de broodjes van de bakker zijn. Het is uniek, dat is aan de indieners te danken en ook aan de petitie, dat wij specifiek voor deze ondernemer een debat voeren, waar natuurlijk een hele discussie uit voorkomt. Het is denk ik goed om die te voeren. Alleen ik hoor, als ik zo het debat volg, veel over de stad. Ik wil toch wel even ter herinnering noemen: we zijn niet meer een stad na de herindeling, we zijn een gemeente. Als we het hebben over de Groningen City Club, dan hebben we het over de ondernemers in de stad, maar we hebben ook ondernemers in de dorpen en in de wijken. Als wij de regels gaan aanpassen voor één specifieke ondernemer, dan geldt dat voor alle ondernemers. De vraag is of je dat moet willen en welke afwegingen je daarin maakt.

01:06:44

*Voorzitter:* Dat leidt tot een vraag bij de VVD.

01:06:47

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Dank u wel, Voorzitter. Het is natuurlijk niet waar dat alles voor de hele gemeente geldt, want ik breng in herinnering dat u twee weken geleden een motie heeft aangenomen over een heel specifiek gebied waar regels gesteld worden. Echter, mijn optie, zou ik dan even willen toevoegen, zou zijn dat de vrijheid voor de ondernemer is en dat het in de hele gemeente geldt. Dan kan de ondernemer zelf kiezen en gaan wij hem of haar niet beperken in zijn vrijheid. Als u dacht dat mijn partij dacht dat het alleen om de stad gaat, dan wil ik dat hier in ieder geval graag rechtzetten. Dat wij diversiteit aanbrengen in onze regels in ons gemeentelijke grondgebied moet u toch bekend in de oren klinken.

01:07:27

*Voorzitter:* De heer Van Zoelen.

01:07:28

*De heer Bos:* Dank voor uw hele woordvoering, maar ik weet niet wat de vraag is. We hebben het debat hier al gevoerd. Er liggen nu drie opties voor, waar wij uit moeten kiezen. We hebben het wel over één specifieke ondernemer en daar zit ook een hele problematiek achter: de hoge kosten, hoge energieprijzen, hoge huren, duur vastgoed in de binnenstad en concurrentie met supermarkten hebben we hier ook gehoord. Dat zijn allemaal factoren, die het voor deze specifieke ondernemer heel erg moeilijk maken. Er moet wel een oplossing komen, maar zoek dat anders. Ik vraag mij af of deze ondernemer of deze bakker wel op de juiste plek zit. Als we een discussie gaan voeren over daghoreca en horeca, kunnen we die beter anders voeren en in een context van winkeltijden in het algemeen plaatsen. Wij hebben geen religieuze opvattingen om dit wel of niet te doen, maar we zijn wel tegen een 24-uurseconomie.

01:08:36

*Voorzitter:* U heeft een vraag van D66.

01:08:39

*De heer Rustebiel (D66):* Die 24-uurseconomie is er nu ook. Er is concurrentie van online en van Flink die op zondag boodschappen bezorgt. Ik sloeg even aan op wat u zei over of deze ondernemer wel op de juiste plek zit. Wat maakt dat u een mening heeft over waar een zittende ondernemers zich wel of niet vestigt? Is het niet juist deze plek, die maakt dat die toeloop er is? Past het ook niet bij uw betoog dat dit soort kleine ondernemers juist ook in de binnenstad moeten zitten? Of spreekt u zichzelf nu tegen, als ik terugkijk naar het debat van twee weken geleden.

01:09:11

*De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Het blijkt dat deze ondernemer op deze plek niet uitkomt, dat het qua kosten niet uit kan. Het is een bijzondere straat met veel toeloop en ik vind het verbazingwekkend dat het niet uit kan. Dan blijkt ook wel weer hoe hoog die druk is. Ik denk ook dat dit voornamelijk komt door vastgoed wat hier de pan uit rijst. We moeten ook echt kijken, als we een discussie hierover voeren, naar wat nu echt de problemen zijn die hierachter zitten. Hoe kan het dat die kleine ambacht het niet redt? Ik denk dat we anders moeten kijken. De PvdA heeft er al voorstellen voor gedaan en het verbaast mij dat

D66 niet dat probleem probeert te tackelen. Kijken, hoe in de plaats van 24 uur de klok rond te moeten werken om die hoge huren en wat dan ook te betalen, naar hoe bieden we ruimte voor kleine ondernemers, hoe brengen we die huren omlaag en hoe richten we de gemeente en binnenstad in, zodat die ondernemers wel kunnen overleven. Als ik even verder ga...

01:10:11

*Voorzitter:* Voordat u verdergaat, heeft u nog een vraag van mevrouw Goodijk.

01:10:16

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Ik deel uw zorg. We moeten inderdaad kijken naar hoe we die ondernemers kunnen helpen. Ik heb ook aangegeven bij de wethouder dat ik hier graag nog een sessie over zou willen. Echter, dat is voor nu niet helemaal de discussie, want u gaf aan: we gunnen ook juist die ondernemer een dag vrij. Er is hier een ondernemer die juist aangeeft, we werken sowieso zeven dagen in de week, want ons brood moet gebakken worden. Dat geldt uiteraard ook voor andere bakkers, want die hebben hetzelfde ambacht. Hoe kijkt u daarnaar? Juist de zondag zou een extra dag voor omzet kunnen zijn.

01:10:50

*Voorzitter:* De heer Van Zoelen. Ik wil u er ook op wijzen...

01:10:52

*De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren):* Ja, ik wil mijn punt maken. Eventjes heel kort om hier nu op te antwoorden. Het gaat hier om een hele specifieke ondernemer en een specifieke branche. Over de openingstijden in het algemeen. We hebben in het coalitieakkoord afspraken gemaakt. Het mooie van democratie is ook dat je een minderheid beschermd, u had het er net over. We hebben afspraken gemaakt. We hebben ook afspraken gemaakt over meer groen en meer dierenwelzijn. Dat zijn allemaal afspraken die je met elkaar maakt. Zo hebben wij ook afspraken gemaakt over dat wij niet de openingstijden gaan verruimen. We staan altijd open voor een dialoog daarover. Op dit moment in deze discussie willen we daar niet aan denken. Ik volg dan ook de lijn van de SP dat de kleine ondernemers hier niet bij gebaat zijn en dat je de deur niet op een kier moet zetten. Voor nu willen we het laten, zoals het nu is.

01:11:43

*Voorzitter:* Dank voor uw inbreng. Wie kan ik dan het woord geven? De heer Van de Vendel, GroenLinks.

01:11:48

*De heer Van de Vendel (GroenLinks):* Dank u wel, Voorzitter. Allereerst de sprekers bedankt voor hun aanwezigheid en inbreng. Het is goed om de mening van ondernemers en ondernemersverenigingen in dit debat te horen. We snappen ook dat besluiten die wij hier op het stadhuis nemen grote gevolgen kunnen hebben voor individuele inwoners. Dat is ook het geval bij dit dossier en dat maakt het ook een enigszins lastig gesprek met elkaar. Voorzitter, de fractie van GroenLinks is van mening dat we de winkeltijden niet verder moeten verruimen. We zijn dus geen voorstander van het idee van de indieners van idee twee of drie. We zijn tot deze conclusie gekomen, want het is in het belang van de individuele ondernemer en ook de onduidelijkheid die er is over de regelgeving met betrekking tot horeca en daghoreca. Het is goed dat we daar volgende maand als raad over

spreken. Voor nu hebben we het over de Winkeltijdenverordening voor de zondagochtend en hierin spelen voor ons volgende zaken een belangrijke rol. Ze zijn grotendeels uiteraard al genoemd. De andere ondernemers. Er zijn veel ondernemers die graag van de vrijheid gebruik zouden maken om op zondag open te gaan, maar er zijn ook juist veel ondernemers die dicht willen blijven. De druk om toch open te gaan, vinden wij echt reëel. Er zal altijd een risico op omzetverlies zijn en juist in tijden dat dit misschien onder druk staat, zul je dan de druk voelen om open te gaan.

01:13:19

*Voorzitter:* U heeft een vraag van de VVD en daarna van Student en Stad.

01:13:23

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Ik heb een vraag aan GroenLinks. Ik hoorde uw collega-fractievoorzitter van de Partij voor de Dieren zeggen: "Het gaat er niet om waar we hierover debatteren, maar het staat in het coalitieakkoord en daar houden we ons aan". U doet net alsof u ook onze argumenten meeneemt, maar geldt voor u niet het coalitieakkoord? "We hebben het andere al een dik jaar geleden zo bedacht, dus welke argumenten u ook heeft, we gaan toch niet doen".

01:13:51

*Voorzitter:* GroenLinks.

01:13:53

*De heer Van de Vendel (GroenLinks):* Nee, absoluut niet. Dat is niet het geval. Wij maken de afweging op basis van deze dingen. Natuurlijk is het ook belangrijk wat er in het coalitieakkoord staat. Echter, als de wereld verandert, kunnen we daar natuurlijk altijd een uitzondering op maken en het gesprek met elkaar aangaan. Het is absoluut niet waar, omdat wij juist vinden dat deze punten ook steekhoudend zijn.

01:14:15

*Voorzitter:* Dan heeft u nog een vraag van Student en Stad.

01:14:20

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Wederom wordt het argument aangehaald dat zoveel ondernemers dan die druk zouden ervaren. We hebben net van een vertegenwoordiger van heel veel ondernemers uit onze gemeente gehoord, dat dit wel meevalt. Daarnaast hebben we net gezien dat ontzettend veel Groningers aangeven, wij willen dat bakkers de ruimte krijgen om op zondagochtend open te gaan. Hoe weegt u deze oordelen, maakt dat u niets uit?

01:14:47

*De heer Van de Vendel (GroenLinks):* Uiteraard maakt ons dat wel uit, maar dit zijn de mensen die met hun portemonnee betalen en bepalen in dit geval dan ook. Er zijn ook heel veel inwoners van de stad die deze petitie niet hebben ondertekend. Tellen die dan niet mee? Je kunt niet op basis van alleen een petitie en het gesprek met één van de ondernemersverenigingen bepalen wat het hele beleid zou moeten zijn. Het zou heel apart zijn, als we altijd daarop af moeten gaan. Natuurlijk hebben we het wel meegenomen in onze overwegingen.

01:15:18

*Voorzitter:* Nog een korte vervolgvraag van mevrouw Goodijk van Student en Stad.

01:15:23

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Denkt u dan dat de meerderheid juist het tegendeel zou wensen?

01:15:27

*Voorzitter:* Ik wil u overigens ook verzoeken om via de voorzitter te spreken. De heer Van de Vendel.

01:15:31

*De heer Van de Vendel (GroenLinks):* Dank u, Voorzitter. Dank voor de vraag. Ik denk dat het merendeel van de mensen inderdaad de zondagochtendrust erg belangrijk zal vinden. Het moment van rust in de binnenstad, voor de inwoners van de binnenstad, in de omgeving van de winkels, dat gevoel kunnen we niet zomaar aan de kant schuiven voor deze ondernemers.

01:16:06

*Voorzitter:* Heel kort, mevrouw Goodijk.

01:16:08

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Via de Voorzitter, kan GroenLinks dit hard maken of is dit slechts een aanname?

01:16:16

*De heer Van de Vendel (GroenLinks):* Ik heb geen onderzoek paraat, waarbij we de hele gemeente hebben gevraagd wat ze het liefst willen. Als u dat wil vragen aan de wethouder, moet u dat vooral doen.

01:16:26

*Voorzitter:* Was u inmiddels klaar met uw woordvoering? Dank u wel. Wie kan ik dan het woord nog geven? De heer Tjepkema van de Partij van de Arbeid.

01:16:41

*De heer Tjepkema (PvdA):* Dank, Voorzitter. Allereerst - dat had ik nog niet gedaan, want ik ben nog niet aan het woord geweest - dank aan de mensen die ingesproken hebben en voor het voor het voetlicht brengen van uw zorgen, zodat we daar vandaag ook verder over kunnen spreken. Volgens mij kenmerkt dat hopelijk in ieder geval de manier waarop we in Groningen ook goed contact met elkaar onderhouden hierover. Voorzitter, voor de Partij van de Arbeid is helder dat we geen 24-uurseconomie in onze stad en dorpen willen. Het is niet voor niets dat dit in het coalitieakkoord terugkomt en daar hebben wij ons aan gecommitteerd. Ondanks het feit dat verschillende ondernemers die wens wel hebben en mijn partij die wens ook begrijpt, vindt de Partij van de Arbeid dat juist de kleine ondernemers in onze binnenstad ook van hun rust moeten kunnen genieten en tijd door moeten kunnen brengen met de familie en vrienden.

01:17:24

*Voorzitter:* U heeft een vraag van D66.

01:17:26

*De heer Rustebiel (D66):* Dank, Voorzitter. Is die 24-uurs economie er niet al en is slechts het

verschil dat lokale ondernemers op dit moment uitgesloten worden om daaraan mee te doen?

01:17:34

*Voorzitter:* De heer Tjepkema.

01:17:36

*De heer Tjepkema (PvdA):* Volgens mij opent u de poort, op het moment dat u uw voorstel uit zou willen voeren, voor een hele hoop soorten ondernemingen die juist ook weer eraan bijgedragen dat die 24-uurseconomie meer op stoom komt en dat de concurrentie ook meer op gang komt.

01:17:53

*Voorzitter:* Gaat u verder.

01:17:53

*De heer Tjepkema (PvdA):* Ik dacht, er komt nog wel een interruptie of iets dergelijks, maar nee. Je moet niet willen dat ondernemers gedwongen worden om open te gaan, omdat hun klanten anders naar de concurrentie getrokken worden. De behoefte onder bakkers om niet per se open te willen op zondagochtend bevestigt voor ons dat we daaraan bijdragen met de huidige openingstijden. Alleen openstelling voor bakkers is wat ons betreft niet eerlijk ten opzichte van andere typen zaken. Waarom zouden we immers wel toestaan om brood te verkopen op zondagochtend, maar bijvoorbeeld geen andere levensmiddelen zoals vlees en groente. Die glijdende schaal in verdere openstelling op zondagochtend en daarmee verdere concurrentie, wil de Partij van de Arbeid niet riskeren.

01:18:30

*Voorzitter:* U heeft een korte vraag van de VVD.

01:18:32

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Dank u wel, Voorzitter. Ik hoorde u zeggen dat alleen openstelling van bakkers niet wenselijk is. Ik herinner u eraan dat u twee weken geleden een warm pleidooi hield voor de kleine ondernemers in de binnenstad. Nu heeft u deze ondernemer horen zeggen, als dit beleid van de gemeente niet wordt aangepast, dan kap ik ermee en draait u mij de nek om. Ik heb het voorstel gedaan om ook de jus d'orange te kunnen kopen, om het maar even te noemen, en volgens mij slaan we dan twee vliegen in één klap; u zorgt dat die mevrouw niet failliet gaat en we zorgen dat alle winkels om tien uur open kunnen. Lijkt u dat niet een hele goede oplossing?

01:19:13

*De heer Tjepkema (PvdA):* Het is al meerdere keren aangehaald in dit debat en ik stoor me er nu ook aan moet ik eerlijk bekennen. De VVD en D66 - in ieder geval de VVD, want u spreekt mij nu aan - zeg ik via de voorzitter, lijken ervan uit te gaan dat de markt op één of andere magische wijze dit probleem op zou lossen, als je alles open zou gooien. Volgens mij - en dat is juist wat de partijen hier volgens mij nu proberen te bepleiten, in ieder geval vanuit deze kant van de tafel, zo een beetje naast mij - wat de Partij van de Arbeid ook probeert te bepleiten, is dat we juist ervoor moeten waken dat de concurrentie tussen kleine retailers en grote ketens zomaar opengegooid wordt. Dat ga je niet bereiken door op deze manier de zondagochtend vrij te geven om open te gaan. Juist voor supermarkten, die ze dan eruit concurreren. Ik heb inderdaad proberen te bepleiten twee weken geleden, toen we dat



voorstel deden, om juist voor die kleine ondernemers op te komen en concurrentie tegen te gaan. Dat probeer ik nu weer te doen.

01:20:01

*Voorzitter:* U heeft nog een vraag van de heer Moerkerk.

01:20:03

*De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen):* Dank u, Voorzitter. De kleine ondernemers in deze stad houden het vol, omdat ze een niche vinden waar ze goed in zijn en waar ze een doelgroep voor vinden. Dat ziet u ook bij deze bakker. Ik denk dat we juist de winkels open moeten doen voor diegenen die dat willen, omdat ze dan hun niche kunnen bedienen. Er zijn ondernemers in deze stad, die hebben een doelgroep die tijd heeft om op zondag dingen te doen. Op maandag en dinsdag niet, dus dan gaan ze op maandag en dinsdag dicht. Die diversiteit vinden we en houden we vol door juist die ondernemers de kans te geven hun concurrentie te pakken, door die niche te vinden. Ziet u dat misschien?

01:20:37

*Voorzitter:* De heer Tjepkema.

01:20:39

*De heer Tjepkema (PvdA):* Daar kan ik best een heel eind in meegaan, ware het niet dat de andere bakkers, die volgens mij in dezelfde niche opereren, hebben gezegd: "We willen niet open op zondagochtend". Mijn hele pleidooi hangt hier op het feit dat wij één niet voor die 24-uurseconomie willen gaan. Daar zijn wij geen voorstander van. Daar hebben we ons aan gecommitteerd, niet om zomaar iets, maar echt met een reden, dus dat houden we vast. Twee, omdat we juist niet willen dat kleine retailondernemers gedwongen worden om op zondagochtend open te gaan. Op het moment dat je deze openingstijden los zou laten, zou je dus ook al die andere bakkers die daar geen zin in hebben, een motief geven om wel open te gaan, want dat is hoe de markt werkt.

01:21:20

*Voorzitter:* Ik sta nog twee vragen toe van mevrouw Goodijk en van D66, maar daarna wil ik wel vragen of u tot uw afronding wil komen omwille van de tijd. Eerst naar mevrouw Goodijk van Student en Stad.

01:21:29

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Dank je wel, Voorzitter. Ik ben benieuwd of de heer Tjepkema oprecht denkt dat de meerderheid van de kleine retailondernemers, waar hij twee weken geleden nog zo hard voor stond, oprecht niet open wil op zondagochtend? Denkt u oprecht dat de meerderheid van de bakkers dat niet wil? Zo ja, kunt u dat hard maken?

01:21:50

*De heer Tjepkema (PvdA):* Volgens mij staat dat in de stukken die aangeleverd zijn voor vandaag, dus dat vind ik een vrij grote 'hardmaking' daarvan.

01:21:58

*Voorzitter:* D66.

01:21:59

*De heer Rustebiel (D66):* Ik constateer toch wel dat de linkse coalitie nu voor de tweede keer deze maand over ondernemend Groningen heen walst met hun inbreng om de strengste

openingstijden van Nederland in stand te houden. Ik wil toch nog even een vraag stellen, die ik ook aan andere mensen heb gesteld: maak die weerstand, die er zou zijn bij kleine ondernemers tegen de zondagopenstelling, dan hard? Hier liggen wel 3.600 handtekeningen vanuit de andere kant om het mogelijk te maken. U zegt, anderen willen het niet, maar u maakt het helemaal niet inzichtelijk. U denkt dat gewoon. Waarom? Waar zijn die brieven van die mensen en waar zijn die handtekeningen. Wie is daartegen? Waar baseert u dat op?

01:22:20

*Voorzitter:* De heer Tjepkema voor een kort antwoord en daarna naar de afronding.

01:22:36

*De heer Tjepkema (PvdA):* D66 kiest ervoor om op te komen voor deze ondernemer. Volgens mij met recht en het is goed om de problemen die spelen te erkennen, want het zijn grote problemen. Daar hebben we het twee weken geleden ook over gehad en daar moeten we het ook over blijven hebben. Tegelijkertijd is hier een brief waarin staat dat die andere bakkers niet open willen. Dat vind ik een feit in die zin, want dat is blijkbaar onderzocht. Ik heb zelf met kleine retailondernemers gesproken die zeggen: "Ik zou het liefst ook niet per se open willen". Geloof het of niet, maar ik ken ook een aantal van die kleine retailondernemers. Daar haal ik dat vandaan, zou ik tegen D66 willen zeggen.

01:23:11

*De heer Tjepkema (PvdA):* Dan ben ik bij het einde, geloof ik. Wat de PvdA betreft, wijzigen we het beleid dus niet en houden we de huidige Verordening Winkeltijden in stand.

01:23:24

*Voorzitter:* Dank voor uw inbreng. Wie kan ik dan nog het woord geven? De heer Moerkerk van de Stadspartij.

01:23:30

*De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen):* Dank u, Voorzitter. Om eerlijk te zijn, worstelt mijn fractie nog een beetje met welke kant we hier op gaan bewegen. We willen wel graag opkomen voor de kleine ondernemers in de stad. Dan hoor ik hier, we moeten ze beschermen en dichtgaan en ik hoor anderen zeggen, we moeten ze beschermen door juist open te gaan. Dat is het dilemma, waar mijn fractie voor staat. Ik snap ook wel de argumenten van de SP; de supermarkten lopen er achteraan en concurreren alles stuk. Ik heb daar net een vraag over gesteld aan de Partij van de Arbeid. Ik denk dat de kleine ondernemers het juist goed redden in hun niche, als we ze de ruimte geven om te doen waar ze goed in zijn. Misschien zijn er winkels die alleen maar op zondag open willen, omdat dat precies is waar ze voor zijn. Die ruimte hebben ze nu echter niet en wat mijn fractie betreft willen we ze die ruimte wel geven. Ik daag het college uit en zal daar nu een vraag over stellen. Als we kunnen zeggen: we kunnen een uitzondering maken voor verkoop van verswaren, dan kunnen we waarschijnlijk ook wel meer uitzonderingen maken over wat je niet of wel mag verkopen. Ik zou het college willen uitdagen een voorstel in te dienen, waardoor we wel die kleine ondernemers kunnen helpen, maar misschien juist de supermarkt dan niet die ruimte geven om dat te doen. We kunnen blijkbaar een uitzondering maken, dat staat in voorstel drie. Misschien moet er nog een vierde voorstel komen? Ik hoop dat er nog wat creativiteit gevonden kan worden, waardoor we juist die bruisende stad kunnen behouden door alle kleine ondernemers de ruimte te geven die ze

nodig hebben. Ik moet wel zeggen dat ik heel veel aannamen hoor over dat ondernemers het niet willen en ondernemers het wel willen. Er zijn terecht vragen over gesteld door Student en Stad. Waar komt dat vandaan? Komt die informatie vandaan? Ik hoor hier de vertegenwoordiger van ondernemers zeggen: " Doe dit alsjeblieft en zet dit open", maar we lopen er gewoon overheen. Ik heb daar toch wel wat moeite mee. Dank u wel.

01:25:20

*Voorzitter:* Dat leidt tot een vraag bij de heer Brandenburg en daarna meneer Van Zoelen.

01:25:24

*De heer Brandenburg (SP):* Voorzitter, vertegenwoordiger van ondernemers. Belangenbehartiger van het georganiseerde grootbedrijf zou je ook zeggen. Ook het kleinbedrijf.

01:25:41

*Spreker:* [onhoorbaar]

01:25:41

*Voorzitter:* Nee.

01:25:44

*De heer Brandenburg (SP):* Een belangenbehartiger namens ondernemers die in deze stad functioneren. Absoluut, maar dat is geen waarheid. Daar zit ook een mening in. Wij baseren ons, dat heb ik net ook gezegd, op heel veel gesprekken die wij in de afgelopen jaren met ondernemers hebben gevoerd. De suggestie dat het allemaal luchtfietserij en uit het niets gegrepen zou zijn, geldt in ieder geval voor mijn fractie niet.

01:26:11

*Voorzitter:* Mevrouw Jacobs.

01:26:14

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Ik wil mijn collega-fractievoorzitter van de SP er heel graag op wijzen, dat ik het heel onplezierig vind dat hij een inspreker, die niets terug mag zeggen, hier op zijn 'zijn' aanspreekt. Ik zou heel graag willen dat we dat niet doen. Hij zegt dat hij belangenbehartiger is van alle ondernemers en u zegt van niet. Dat mag u vinden en dat mag u over ons zeggen. Echter, hij mag niets zeggen, dus ik zou heel graag willen dat we dat niet meer doen.

01:26:36

*De heer Brandenburg (SP):* Voorzitter?

01:26:37

*Voorzitter:* Nee, ik wil nu toch verder gaan. De heer Brandenburg gaf antwoord op de heer Moerkerk. De heer Moerkerk. Als u een korte reactie kunt geven? Ik wil echter nu niet weer een hele nieuwe discussie hierover uitlokken.

01:26:49

*De heer Brandenburg (SP):* Zeker niet, dat is niet mijn bedoeling. Het is ook niet mijn bedoeling geweest om een inspreker hier persoonlijk aan te spreken. Ik geef mijn mening over hoe ik over de inbreng van een inspreker dacht. Het was niet bedoeld om iemand op welke manier dan ook zwart te maken, weg te zetten of wat dan ook. Dat is niet de

achtergrond daarvan geweest. Als dat zo over is gekomen, wil ik daar mijn excuses voor maken. Dat is zeker niet mijn bedoeling geweest.

01:27:18

*Voorzitter:* Dan is dat duidelijk. De heer Moerkerk mag nog antwoord geven.

01:27:22

*De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen):* Ik heb de vraag niet helemaal scherp meer. Er is geen vraag gesteld.

01:27:26

*Voorzitter:* Dan wil ik u vragen om verder te gaan. Omwille van de tijd moeten we nu ook echt door. Of was u al klaar met uw woordvoering?

01:27:32

*De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen):* Mijn woordvoering had ik afgerond. Er kwamen er nog twee vragen, geloof ik.

01:27:39

*Voorzitter:* Dan blijft de Partij voor het Noorden nog over voor de woordvoering.

01:27:43

*De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden):* Dank, Voorzitter. Onze fractie heeft zich wijselijk stilgehouden. We vonden het een interessant debat, waarbij we wel zien in het kader van meerderheden en minderheden, dat het lastig zal worden om Broodje van Eigen Deeg tegemoet te komen. Ik zou bijna zeggen, je had hier artikel vijf moeten toepassen als bakkerszaak, maar dat is natuurlijk wat lastig als je 3.600 klanten hebt. Althans, mensen die hun handtekening hebben willen zetten. Dan vraagt u, wat is artikel vijf. Dat is deze, voor de toehoorders. Zo ging het vroeger natuurlijk ook. Ook bij bakkers werd vroeger voor openings- en sluitingstijden brood onder de toonbank verkocht. Daar is onze samenleving inmiddels toch wat te transparant voor en dan heb je altijd een paar klokkenluiders die zeggen: "Dat mag niet". Dat is hier gebeurt. Ook de discussie 'geef ons heden ons dagelijks brood' kwam er natuurlijk wel in terug. Ik kijk met name het CDA en de ChristenUnie even aan. Vergeef onze zonden. Tegelijkertijd zeggen wij in ieder geval als progressieve partij, zeker als die kleine middenstander dat wil, geef die kans en geef die mogelijkheden en denk mee. Ons verzoek richting het college zou ook zijn om met ons mee te denken. Echter, niet alleen met ons, nog belangrijker met die bakkerij om toch te kijken of er mogelijkheden zijn. We kunnen ons heel stringent op die Winkelwet vastpinnen, maar dan komen we niet verder. Vroeg of laat...

01:29:37

*De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden):* Die discussie kwam ook naar voren, die 24-uurseconomie die is inderdaad al jaren aan de gang. Kijk naar mensen in de zorg, kijk naar mensen in fabrieken. Heel Nederland draait 24 uur per dag door en ook op de zondag. Dat geldt trouwens ook voor de pastoor en de dominee. Dat kun je wel ontkennen of proberen tegen te houden, maar dat heeft allemaal niet zoveel zin. Wij zien ook wel dat er hier geen meerderheid is, dus wij roepen op - en we willen graag meedenken - of we toch iets kunnen verzinnen om in ieder geval deze bakkerij en dit type 'half bakkerij half horeca' tegemoet te komen. We zijn nieuwsgierig of daar toch mogelijkheden voor zijn. Dan weet u dat wij in de lijn van D66 en Student en Stad denken en dat dit ook onze mening is.

01:30:36

*Voorzitter:* Dank voor uw inbreng. Dan hebben we alle fracties nu gehoord en geef ik graag het woord aan de wethouder voor een reactie en antwoord op de vragen. We hebben nog maar een kwartier, dus ik wil vragen of de wethouder het kort en bondig kan houden.

01:30:50

*Mevrouw Bloemhoff:* Voorzitter, dank u wel. Ik denk dat het nodige is gewisseld en dat er niet zo heel veel vragen aan het college liggen. Ik wil beginnen met de slotvraag van de heer Van der Laan, want hij vroeg: wat is er verder nog mogelijk en wilt u naar de ondernemers kijken? Ik ben bij de ondernemers geweest en zij hebben mij het verhaal gedaan. Daar heb ik goed naar geluisterd en ik ben in de zaak geweest. Dat is ook aanleiding geweest om dit uit te gaan zoeken. Ik heb tegen ze gezegd: "Ik ben hier niet om zoete broodjes te verkopen en ik vind dat dit echt iets is wat ook in de raad besproken moet worden, want ik weet dat het nogal principieel ligt". Oftewel, we kunnen allerlei manieren vinden om te kijken of we maatwerk kunnen toepassen. We hebben alles bekeken. In de brief vindt u onder optie één beschreven wat als eerste optie binnen het kader van de huidige Winkeltijdenverordening kan. We hebben gekeken of het met een horecaverunning kan. Nee, want dan moet er een toilet in gebouwd zijn. Die ruimte hebben ze niet. Kun je niet afhalen? Nee, want het is feitelijk geen afhaal. Dat is dus onderzocht. Dat staat in de brief, dus ik zou niet weten wat we nog als alternatief maatwerk kunnen verzinnen, zeg ik als college. Dat is onderzocht. Uiteindelijk is de vraag aan de raad: wat wilt u met uw regels? Zo simpel is het. De raad gaat over de Winkeltijdenverordening en er zijn drie opties. Of je houdt het zoals het is of je zegt, we willen voor bakkers in de verordening een uitzondering maken of je maakt het met supermarkten. Ja, er is nog een vierde en dat is we gooien alles helemaal open. Dat zou natuurlijk altijd kunnen. Op die manier hebben we het aan u voorgelegd en het is aan uw raad om daar uiteindelijk de knoop over door te hakken.

01:32:43

*Mevrouw Bloemhoff:* Wat ik heel mooi vond aan de discussie, want het was een goede politieke discussie, is dat mij opviel dat het de hele tijd over vrijheid ging. Voor de één is het de vrijheid om de ruimte te hebben om te kunnen doen wat je wil en te ondernemen wat je wil en wat voor anderen valt onder vrijheid het beschermen tegen de tucht van de markt - ik kijk even naar die kant met name - of de bescherming van de collectieve vrijheid om op zondag vrij te zijn om naar de kerk te gaan of met het gezin dingen te doen. Die twee elementen vond ik heel mooi aan de discussie en dat dit hier meegewogen wordt, want het gaat om hoeveel vrijheid willen we bieden, maar ook willen we kleine ondernemers beschermen tegen dat zij open moeten op zondag. Dat refereerde natuurlijk ook aan de eerdere discussie die we over het winkelcentrum Paddepoel hebben gehad en die we natuurlijk ook bij de beslissing om het open te doen op zondag van twaalf tot tien in het verleden hebben gehad.

01:33:44

*Mevrouw Bloemhoff:* Dat was het debat. Ik ga even een aantal vragen of opmerkingen langs die zijn gemaakt. Ik wil beginnen met D66. Zij hadden ook gevraagd om een wat gestructureerder debat over wat wel en wat niet. We hebben twee weken geleden de motie gehad over de kleine retailondernemer en de mogelijkheden in het bestemmingsplan. We hebben het toen gehad over het gemeentelijk ontwikkelbedrijf. Mevrouw Goodijk vroeg

toen ook in het debat, welke knoppen heb ik dan allemaal? We hebben een afspraak gehad en daar hebben we gezegd, er komt een beeldvormende sessie over daghoreca en horeca en dan zullen we dat ook dat breder met retail doornemen. Dan heb je retail, daghoreca en horeca en dan kunnen we de knoppen voor de raad inzichtelijk maken, maar dan kunnen we ook aangegeven hoe we met de uitvoering van de door D66 ingediende motie - 'Dag met de daghoreca' heette die volgens mij, dat het onderscheid tussen daghoreca en horeca moest verdwijnen - omgaan. Als je namelijk aan de ene knop draait, doet dat wat voor de andere knoppen.

01:34:54

*Mevrouw Bloemhoff:* Daghoreca is ondersteunend aan het winkelaanbod. Daarvoor hebben we bepaalde openingen die aansluiten bij de Winkeltijdenwet. Echter, als jij een keten bent en de één heeft een horecaverunning en de ander een daghorecaverunning, dan leidt dat weleens tot onduidelijkheid. Dat maakt ook dat het voor een ondernemer soms niet uit te leggen is, waarom de een zaak wel open is, die op daghoreca lijkt, maar feitelijk op een horecaverunning zit. Soms zit iets ook nog op een vergunning die in het verleden rechten had, die je meeneemt naar de toekomst. Het lijkt me verstandig, dat we al dat soort zaken eerst eens in een beeldvormende sessie bespreken en daarna natuurlijk meningsvormend bespreken. Dat aanbod ligt er dus en het staat ook al op uw LTA. Dat was ook de vraag van mevrouw Goodijk. Voorzitter...

01:35:42

*Voorzitter:* Ik stel voor om de vragen te bewaren tot de wethouder klaar is, want dan weten we ook precies hoeveel tijd we nog hebben.

01:35:50

*Mevrouw Bloemhoff:* De vraag van het CDA over de beslissing die we toen genomen hebben om op zondagmiddag open te gaan en of dat heeft geleid tot het verdwijnen van kleine winkels en of grote ketens die als het ware kleine winkels hebben verdrongen. Wij zien niet zo een direct effect daarvan. We zien ook dat de ene kleine ondernemer beslist om wel open te gaan en die gaat op maandag dicht en de ander...

01:36:21

*Mevrouw Bloemhoff:* Daar wordt verschillend mee omgegaan. Wij hebben niet een onderzoek waar zo een heldere relatie uit blijkt. Twee weken geleden in het debat over het verdwijnen van retail heb ik ook al aangegeven, dat natuurlijk ook ons consumentengedrag om bij die kleine retailer te kopen van heel groot belang is. Daar zie je een verschuiving in. Je ziet nog een aantal andere verschuivingen in de binnenstad, meer naar beleving, minder van winkel naar winkel. Dat zijn een aantal ontwikkelingen die natuurlijk ook effect hebben. We kunnen dat dus niet zo zeggen.

01:36:52

*Mevrouw Bloemhoff:* Verder heeft het CDA nog gevraagd naar regelgeving en handhaving. We vinden het van belang dat we nog duidelijker op onze website communiceren hoe het zit met daghoreca en daar ook beter over gaan informeren. Echter, ik wil wel graag even wachten tot het moment dat wij in de raad de discussie over die daghoreca en horeca goed hebben gevoerd. We weten dat deze binnen enkele maanden voor de zomer zal plaatsvinden, daarom lijkt het mij juist om dan ook beslissingen te nemen over hoe de raad

om wil gaan met dat onderscheid. Tot die tijd zullen we in elk geval op de website gaan informeren hoe dat nu precies met die daghoreca zit, ook voor anderen.

01:37:38

*Mevrouw Bloemhoff:* Tot slot, was er nog een opmerking van de Stadspartij 100% voor Groningen. Eén, de vraag hoe heeft het college in beeld gebracht hoe de ondernemers erin staan? Natuurlijk is er gesproken met de belangenorganisaties, zoals de Groningen City Club hier ook zit. Die vertegenwoordigt inderdaad een breder palet aan ondernemers. Dat wil ik hier nogmaals gezegd hebben. Daarnaast hebben onze medewerkers ook met een aantal bakkers gebeld met name over of zij ook op zondag open willen. Er zijn een aantal bakkers gebeld en allemaal gaven zij aan: "Wij willen niet op zondag open". We hebben speciaalzaken zelf gebeld met stel dat we voor optie twee gaan, wordt dat dan breder gedragen onder bakkers en er is met de Groningen City Club gesproken. Dan vraagt u, college werk een vierde variant uit. Daar wil ik toch het antwoord op geven: daar zie ik geen brood in. We hebben nu alles uit den treuren uitgezocht. Het is echt aan uw raad. Als u een vierde variant verzint, be my guest en agendeer het. Neem het initiatief, maar vanuit het college zal er niet nog meer volgen. Dank u wel, Voorzitter.

01:38:51

*Voorzitter:* U ook bedankt voor de korte en bondige beantwoording. Dan kunnen we nu nog een rondje vragen doen en begin ik bij Student en Stad.

01:38:59

*Mevrouw Goodijk (Student en Stad):* Dank je wel, Voorzitter en college voor de beantwoording. Ik heb inderdaad gehoord dat er tijdens de horekadersessie ook aandacht wordt gegeven aan retail. Dat is heel fijn. Echter, zoals de Partij voor de Dieren ook al aangaf is er echt een breed gedeelde zorg in de hele raad over de druk die ondernemers nu in de binnenstad ervaren. Dan hebben we het over hoge huren, het woud aan regelingen en hogere energiekosten. Wat kunnen we daar als gemeente aan doen? Dat is best wel een brede vraag, dus misschien is het een idee om daar een aparte sessie voor te beleggen.

01:39:38

*Mevrouw Bloemhoff:* Voorzitter, ik stel voor dat we even overleggen met uw griffie, hoe we dat op de goede manier kunnen doen, in één sessie of aparte sessies. Ik weet niet hoe uw agenda is, dus laten we dat in overleg met de griffie doen. U kunt dan aangeven waar de wensen liggen, zodat we het op die manier goed kunnen organiseren.

01:39:56

*Voorzitter:* Dan wordt dat verder opgepakt en gaan we naar D66.

01:40:00

*De heer Rustebiel (D66):* Dank, Voorzitter. Je kunt niet altijd je zin krijgen in een debat, maar wat ik een beetje onbevredigend vind, is de stellingname van sommige partijen dat kleine ondernemers tegen de mogelijkheid zouden zijn om open te gaan. Volgens mij is het wat anders; dat je zelf niet open wil, betekent niet dat je tegen de bredere openstelling bent. Ik heb het idee dat er een soort kennisleemte is. Ik ben benieuwd of het college geluiden heeft over hoe er gedacht wordt over die zondagochtendopenstelling, want er worden hier wel heel veel aannamen gedaan en ik heb alle informatie ook niet.

01:40:35

*Mevrouw Bloemhoff:* Voorzitter, wij hebben geen enquête uitgezet bij alle ondernemers hoe ze daartegen aankijken. We hebben een belronde gedaan of er behoefte is om op zondag open te gaan. Dat is de vraag die gesteld is. Als we die mogelijkheid bieden, ga je dan open, hebben we gevraagd om ook duidelijk te maken voor hoeveel zaken doe je het. Dat is wat we hebben uitgezocht, naast het gesprek met de bekende organisaties.

01:41:01

*Voorzitter:* Nog twee korte vragen van de VVD en het CDA, maar ik wil u er wel op wijzen dat we echt bijna door de tijd heen zijn. Een korte vraag.

01:41:07

*Mevrouw Setz-Jacobs (VVD):* Het is een aanvullende vraag, Voorzitter, voor de wethouder. U heeft de ondernemers inderdaad gevraagd of zij behoefte hebben. Klopt het dat ik u hoorde zeggen dat ze ook niet de druk voelen om open te gaan, in navolging van wat meneer Bos ook zei?

01:41:25

*Mevrouw Bloemhoff:* Voorzitter, dat hebben we niet in die vraagstelling aan die ondernemers gedaan, maar ons beeld was in algemene zin over de huidige zondagmiddag, dat het niet zo is. Dat hebben we echter niet gepeild en we weten uit de discussie rondom Paddepoel natuurlijk dat het wel zo was. Bij deze bakkers hebben we niet sec de vraag gesteld of ze de druk dan zouden voelen. Tenminste niet dat ik weet. Ik kijk even naar de ambtelijke zijde. Er is gebeld met de vraag: wilt u open.

01:42:01

*Voorzitter:* Nog een vraag van de heer De Haan.

01:42:05

*De heer De Haan (CDA):* Voorzitter, voor mij blijft toch een beetje dat puntje van handhaving liggen. Dat is niet per se een populair en leuk punt. Ik vind het wel eerlijk richting ondernemers zoals Broodje van Eigen Deeg, die op zondagochtend nu hun winkel gesloten moeten houden, dat ook andere ondernemers zich daaraan houden. We hebben gezien dat het nu gebaseerd is op willekeur, dat zij nu hun deuren moeten sluiten, terwijl er andere ondernemers zijn die wellicht hun deuren openen. Hoe gaan we dat voorkomen, naast dat we beter gaan communiceren?

01:42:43

*Mevrouw Bloemhoff:* Voorzitter, handhaving begint altijd met communiceren, want wat hier is gebeurd is ook dat een handhaver langs is gegaan en heeft gezegd: "Weet u wel dat wat u doet niet mag?" Dat is altijd het begin. Eerder gaat het nog over op de website informeren. Ik vind het wel van belang, als we weten dat we regels mogelijk gaan wijzigen...

01:43:10

*Mevrouw Bloemhoff:* Als hier nu uit zou blijken, dat de raad in meerderheid de verordening wil wijzigen, dan heb je concreet zicht op legalisatie en dan ga je daar niet heel actief nog op handhaven. Want ik van belang vind, is dat de discussie over daghoreca nu wel gevoerd wordt. Dan moeten we daar natuurlijk bij betrekken of we voldoende handhavingscapaciteit hebben, maar dat is natuurlijk altijd de vraag binnen de gemeente. Dan zouden we weer...



01:43:38

*Mevrouw Bloemhoff:* Ja, we gaan dus handhaven op de Winkeltijdenverordening. Er is ook een ander geval waar we gehandhaafd hebben. Echter, voor de daghoreca is onze lijn, eerst het gesprek met de raad over of daar de regels zo blijven of dat ze wijzigen. Die discussie komt volgens mij over een maand of anderhalve maand al in uw raad, dus die zou ik willen afwachten.

01:44:01

*Voorzitter:* Dank u wel. Nee, we gaan nu afsluiten. Ik heb niets gehoord over een eventuele motie vreemd. Kan ik daaruit concluderen dat die er ook niet komt?

01:44:13

*Spreker:* [onhoorbaar]

01:44:14

*Voorzitter:* Die zou nog kunnen komen. Dat horen we dan dus achteraf. Aansluitend aan deze sessie is er ruimte om na te praten tijdens het halfuurtje waar inwoners in gesprek kunnen gaan met raadsleden. Dat is beneden in de Anda Kerkhovenzaal. Daarmee sluit ik deze sessie. Dank u wel voor uw inbreng en ik wens u nog een fijne avond.